

Rammeaftale 2012

Udviklingsstrategi og Styringsaftale

**De 19 kommuner i regionen
og Region Midtjylland**

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	2
Forord.....	4
Sammenfatning af Rammeaftale 2012	6
Udviklingsstrategi.....	8
Kapitel 1. Indledning	9
Kapitel 2. Fokus- og Udviklingsområder.....	10
2.1. Takstopfølgning.....	10
2.2. Gennemsigtighed i ydelse og pris.	10
2.3. Fælles metodeudvikling.....	11
2.4. Uddannelse af visitatorer.....	11
2.5. Særforanstaltninger til børn, unge og voksne.....	12
2.6. Senhjerneskadeområdet.....	13
Kapitel 3. Hvad er omfattet af rammeaftalen	15
3.1 Samarbejdet om Rammeaftale 2011	16
3.2 Fælles mål og visioner	16
3.3 Fokus på kvalitetsudvikling	17
3.4 Bruger- og pårørendeinddragelse	18
Kapitel 4. Vurdering af nuværende og fremtidige behov for pladser	19
4.1 Det samlede behov for og forventet forbrug af tilbud i 2012	19
4.2 Kommunernes behov for pladser <i>udenfor</i> kommunens eget regi.....	19
Kapitel 5. Koordinering af de lands- og landsdelsdækkende tilbud	22
5.1. Social- og Specialundervisningsområdet.....	22
5.2. Sikrede institutioner for børn og unge	22
5.3. Sikrede institutioner for voksne.....	23
Kapitel 6. Specialundervisningsområdet	24
Styringsaftalen	26
Kapitel 7. Indledning	27
Kapitel 8. Tilbud omfattet af styringsaftalen.....	28
Kapitel 9. Udviklingen i taksterne	29
Kapitel 10. Belægningssituationen.....	31
Kapitel 11. Prisstrukturen for de omfattede tilbud.....	32
11.1 Principper for takstfastsættelse	32
11.2 Indhold af taksterne.....	32
11.3 Forudsætninger der aftales i forbindelse med den årlige rammeaftale	33
Kapitel 12. Oprettelse og lukning af tilbud og pladser	35
12.1 Procedurer for justering af rammeaftalen	35
12.2 Tilpasninger og ændringer i kapaciteten	36
12.3 Udgifter ved oprettelse og lukning af tilbud	38
Kapitel 13. Frister for afregning for brug af tilbud	39
13.1 Betalingsaftale	39
13.2 Ændringer i et aftalt tilbud indgås ligeledes skriftlig	39
13.3 Afregningsproceduren	40
13.4 Opsigelsesvarsel.....	40
Kapitel 14. Kommunale overtagelser af regionale tilbud.....	41

Herudover omfatter Rammeaftale 2012:

Bilag 1. Tilbudsviften - oversigt over alle tilbud omfattet af rammeaftalen inklusiv takster og nøgleoplysninger.

Bilag 2. Aftale om omkostningsberegning og betalingsmodeller på social- og specialundervisningsområdet mellem kommunerne i regionen og Region Midtjylland.

Bilag 3. Anvendelse af abonnementsordninger som betalingsmodel mellem myndigheder på social- og specialundervisningsområdet.

Bilag 4. Målgruppebeskrivelse

Bilag 5. Udviklingsplan for Sølund

Bilag 6. Udtræk fra Tilbudsportalen – samlet overblik over tilbud, der ligger i regionen

Bilag 7. Fremtidig organisering på det specialiserede socialområde

Bilag kan findes på kommunernes og Region Midtjyllands fælles socialportal (www.socialportalen.viborg.dk) samt på kommunernes og region Midtjyllands hjemmesider, hvor også denne publikation kan hentes.

Forord

Rammeaftalen er et planlægnings- og udviklingsværktøj, der skal sikre et samlet overblik over tilbudsviften på det område, som regionen og kommunerne samarbejder om. Samtidig er det formålet med rammeaftalen, at skabe overensstemmelse mellem udbud og efterspørgsel på tilbud og ydelser inden for aftalens område.

Derudover er det formålet med aftalerne, at:

- sikre og styre den faglige udvikling af tilbuddene på tværs af kommunegrænser, så alle kommuner til stadighed er i stand til at tilbyde de rigtige tilbud af høj kvalitet, til små målgrupper og målgrupper med komplicerede problemer.
- skabe synlighed og gennemsikkelighed om kapacitet, behov for pladser samt takst- og udgiftsudviklingen.
- sikre koordinering og udvikling af nye tilbud særligt til små målgrupper og målgrupper med komplicerede problemer, så ekspertise og ressourcer på særlige områder anvendes hensigtsmæssigt.

Rammeaftalen bygger på ny lovgivning, som blev vedtaget den 3. marts 2011. Herefter overgik størstedelen af koordineringen af rammeaftalerne (de specialiserede sociale tilbud efter serviceloven og tilbud på det almene boligområde efter almenboligloven), fra regionsrådet til kommunalbestyrelserne. Koordineringen af specialundervisningsområdet forblev i regionsrådet, hvorfor kapitel 6 om specialundervisningsområdet er udarbejdet af Region Midtjylland.

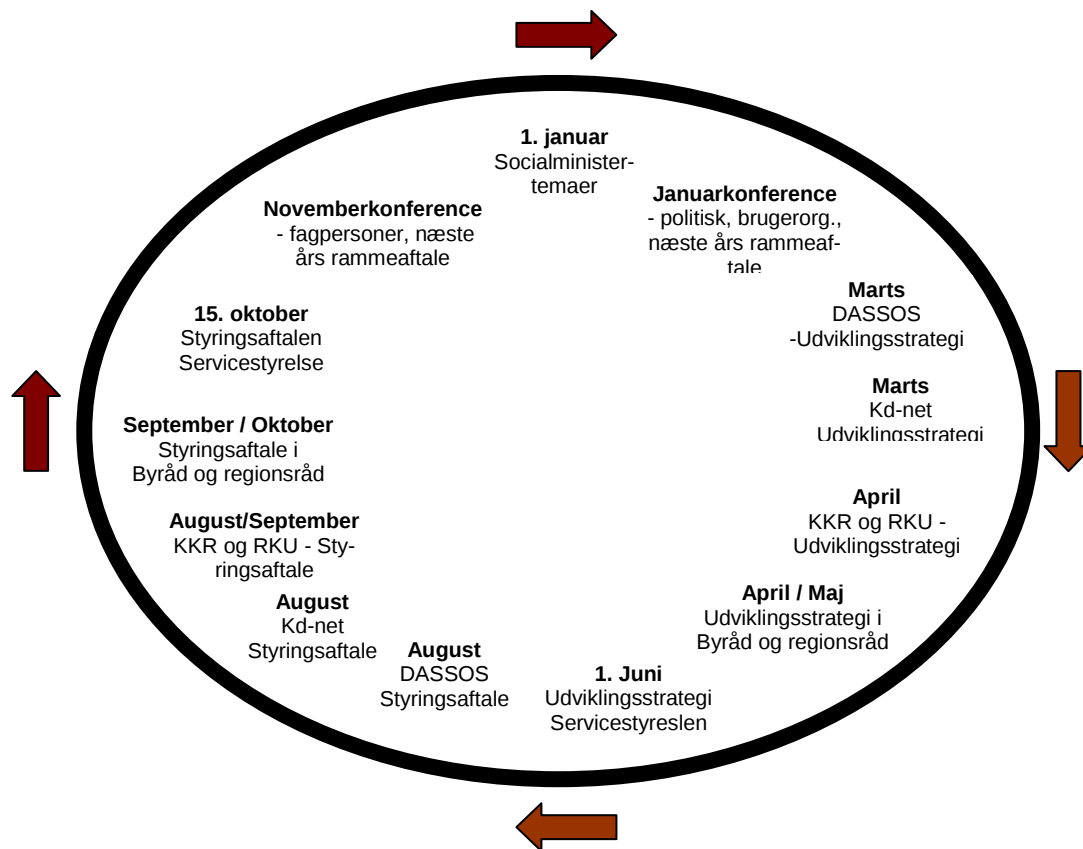
Med denne ændring fulgte også opdeling af rammeaftalen i henholdsvis en faglig udviklingsdel (Udviklingsstrategien) og en kapacitets- og økonomistyringsdel (Styringsaftalen). I forhold til Rammeaftale 2012 skal såvel Udviklingsstrategi som Styringsaftale være offentliggjort senest 15. oktober.

Rammeaftale 2012 tager afsæt i indberetning fra de 19 kommuner og Region Midtjylland om det forventede behov for tilbud på det sociale område og deres overvejelser om tilbudsviften det kommende år. Rammeaftalen er udarbejdet i tæt samarbejde med repræsentanter fra administrationen i kommunerne og Region Midtjylland, hvorved der er skabt et godt afsæt for en fælles indsats på det sociale område.

For borgerne har det gode samarbejde stor betydning. Koordinering af indsatsen er medvirkende til at sikre, at der altid er tilbud af høj faglig kvalitet – uanset om det er egen kommune, anden kommune eller Region Midtjylland, der driver tilbuddet.

Samtidig har det stor betydning for kommunerne og Region Midtjylland, at koordineringen af tilbudsviften bliver en succes - at der sikres den bedst mulige anvendelse af tilbuddene på rammeaftalens område såvel fagligt som økonomisk

Et årshjul for rammeaftalearbejdet vil fremover i grove træk blive som skitseret herunder:

Det er DASSOS ¹, herunder Forretningsudvalget, som har deltagelse af embedsmænd fra kommunerne og Region Midtjylland, der har forberedt arbejdet omkring rammeaftalen inden fremsendelse til Kommunaldirektørnetværket (Kd-net) samt Kommunkontaktråd (KKR) og Det Regionale Kontaktudvalg (RKU). Udregning af takster er helt konkret udført af en arbejdsgruppe nedsat af DASSOS. Se bilag 7 for yderligere information om den fremtidige organisering på det specialiserede socialområde.

¹ DASSOS (Den Administrative Styregruppe for Social- Og Specialundervisningsområdet) består af 1 direktørrepræsentant/strategisk niveau fra hver kommune i regionen og Region Midtjylland.

Sammenfatning af Rammeaftale 2012

Rammeaftalen er et planlægnings- og udviklingsværktøj, der skal sikre en åben dialog om udviklingen på det specialiserede socialområde.

Aftalen skal dels fungere som et redskab, der sikrer balance i udbud og efterspørgsel efter specialiserede sociale tilbud ud fra hensyn til driftssikkerhed, forsyningssikkerhed og en rationel økonomi, dels sikre fleksibilitet og faglig udvikling i tilbuddene.

Udviklingsstrategi

Fokus- og udviklingsområder

I Rammeaftale 2012 har kommuner og Region Midtjylland i fællesskab en række fokusområder, hvor det findes særlig vigtigt, at der i det fremadrettede samarbejde er en øget bevidsthed:

- **Takstopfølgning**
Rammen for de kommunale serviceudgifter i 2012 tager udgangspunkt i et uændret udgiftsniveau i forhold til regeringsaftalen for kommunernes økonomi for 2011. Behovet for et særligt fokus på takstopfølgning er derfor ikke mindsket, hvorfor emnet igen indarbejdes i Rammeaftale 2012.
- **Gennemsigthed i ydelse og pris.**
Der er i flere kommuner en udvikling i gang i retning af at differentiere taksterne, således at der fastlægges flere takstgrupper med forskellige ydelsessammensætning inden for samme botilbud. I regi af Rammeaftale 2012 nedsættes en tværkommunale arbejdsgruppe, der udarbejder forslag til en procesplan for udvikling af fælles retningslinjer for udarbejdelse af ydelsesbeskrivelser og differentierede takster.
- **Fælles metodeudvikling**
Der skal fortsat være fokus på at udvikle omkostningseffektive og fagligt kvalificerede tilbud. Det kan være i form af sammenlægning af tilbud, udvikling af nye anderledes tilbud, (re)visitation med (forstærket) fokus på effekt af indsatsen og serviceniveau, omlægning af tilbud mv. Metodeudvikling er i den forbindelse et betydningsfuldt værktøj og det skal i den forbindelse undersøges, hvordan der kan skabes en fælles platform for metodeudvikling blandt kommuner og region.
- **Uddannelse af visitatorer**
KL og Socialministeriet har, i samarbejde med Deloitte, udviklet Voksenudredningsmetoden, der er udviklet til sagsbehandlingen på handicap- og udsatte voksenområdet. Formålet er at forbedre den faglige og lovgivningsmæssige kvalitet i sagsbehandlingen for at sikre borgerne den bedst mulige indsats.
- **Særforanstaltninger til børn, unge og voksne**
Ministertemaet i Rammeaftale 2012 er anvendelsen af særforanstaltninger til børn, unge og voksne med problemskabende adfærd. Kvaliteten i særforanstaltningerne vil også fremover være et centralt element og området vil bli-

ve fulgt tæt i løbet af 2012 for at sikre, at den positive faglige udvikling bibeholdes.

- Senhjernesgadeområdet
Kommunerne og Region Midtjylland har aftalt, at der i regi af Rammeaftale 2012 og med udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens Forløbsprogram for rehabilitering af voksne med erhvervet hjerneskade skal udstikkes retningslinjer for en fælles fremadrettet indsats på området – blandt andet med fokus på personer med moderat til svær hjerneskade. Desuden har kommunerne i fællesskab sendt en ansøgning til Indenrigs- og Sundhedsministeriets pulje til styrket genoptræning og rehabilitering af personer med erhvervet hjerneskade.

Vurdering af nuværende og fremtidige behov for pladser

I forbindelse med udarbejdelsen af Rammeaftale 2012 har kommunerne udarbejdet en vurdering af behov for- og forventet forbrug af tilbud i 2012.

Overordnet set tilkendegiver et flertal af kommunerne en uændret efterspørgsel efter de tilbud, som er omfattet af Rammeaftale 2012. Samtidig forventer kommunerne et uændret eller faldende behov for pladser *udenfor* kommunens eget regi.

Styringsaftale

Takster

Der er enighed om:

- at der fortsat skal være fokus på udviklingen af omkostningseffektive løsninger/tilbud, som er fagligt og kvalitativt i orden. Dette kan ske ved sammenlægning og omlægning af tilbud, udvikling af nye og anderledes tilbud, kortere opholdstider, fokus på effekt af indsatsen og serviceniveau.
- at hver af driftsherrerne (19 kommuner og regionen) reducerer udgifterne over de næste 3 år med i alt 4,5 %. I 2012 skal der ikke ske en reduktion af taksterne. I 2013 reduceres taksterne med 2 % og med yderligere 2,5 % i 2014.
- at driftsherrerne har mulighed for at reducere udgifterne før de nævnte tidspunkter, at fordele nedsættelsen forskelligt på voksen og børneområdet, og på de forskellige tilbud. Takstreduktionen skal således ses som et gennemsnit af den enkelte driftsherres samlede tilbud omfattet af rammeaftalen.

Tilbud omfattet af rammeaftalen

Specialiserede sociale tilbud hvor mere end 5 % af pladserne anvendes af andre kommuner end driftsherren er en del af Rammeaftalen. De enkelte tilbud der er omfattet af Rammeaftalen kan ses i bilag 1. Driftsherrerne opfordres til, at lade takstberegningsprincipperne være gældende for alle tilbud.

Udviklingsstrategi

Kapitel 1. Indledning

Et mål med det nye rammeaftalekoncept har været at forenkle arbejdet med rammeaftalerne og kommunernes indberetninger i forbindelse med udarbejdelsen af disse. Det betyder, at proceskravene til rammeaftalen er begrænsede, således at det i højere grad bliver op til kommunerne selv at vurdere, hvilke oplysninger, der er nødvendige i forbindelse med indgåelse af rammeaftalen, herunder hvilke tilbudstyper, temaer eller målgrupper, der for et givent år skal være i fokus i Udviklingsstrategien.

Dertil kommer ministerens nye mulighed for at udmelde særlige temaer eller tilbud, som skal behandles. I Rammeaftale 2012 er det udmeldte tema sær- og enkeltforanstaltninger. Temaet udmeldes hvert år pr. 1. januar.

Udviklingsstrategien skal have fokus på den faglige udvikling i de omfattende tilbud og skal samtidig også indeholde et samlet skøn over behovet for oprettelse af nye pladser og tilbud. I overensstemmelse med lovgivningen skal de respektive kommunalbestyrelser og regionsråd derfor have en drøftelse af, om udbuddet af og behovet for pladser og tilbud i det eller de foregående år har været overensstemmende både i forhold til antal pladser og tilbud og i forhold til tilbuddenes indhold.

I Region Midtjylland er kommunerne derfor blevet bedt om at udarbejde en vurdering af behov for- og forventet forbrug af tilbud i 2012 samt overvejelser om tilbudsviften. Kommunerne er i den forbindelse blevet bedt om at tage højde for de tendenser og udviklingstræk, som registreres i kommunen, ligesom der er blevet taget højde for eventuelle problemstillinger i forhold til ventelister.

Med den nye lovgivning er der således lagt op til, at kommunalbestyrelserne og regionsrådet i høj grad selv beslutter, hvad Udviklingsstrategien skal indeholde. Samtidig kan Udviklingsstrategien have et flerårigt sigte, hvor der i årets aktuelle Udviklingsstrategi udvælges fokusområder til nærmere beskrivelse.

Kapitel 2. Fokus- og Udviklingsområder

2.1. Takstopfølgning

De senere års økonomiske udfordringer i kommunerne har sat yderligere fokus på økonomiske styringsinstrumenter ved siden af de løbende krav til etablering af omkostningseffektive løsninger. Kommunerne og Region Midtjylland gennemførte derfor i fællesskab i 2010 en analyse af udgiftsudviklingen indenfor det specialiserede socialområde i Rammeaftalerne 2007 – 2010. Med udgangspunkt i den gennemførte udgiftsanalyse blev takstopfølgning en del af Rammeaftale 2011, som ét af fem særlige fokus- og udviklingsområder.

Med Rammeaftalen 2011 blev det mellem de midtjyske kommuner og Region Midtjylland besluttet, at der skal ske en generel reduktion af taksterne, som hver driftsherre gennemfører ved at reducere de bagvedliggende udgiftsbudgetter med 5 procent. Takstopfølgningen i 2011 viste, at såvel Region Midtjylland som kommunerne stort set alle lever op til en budgetteret udgiftsreduktion på omkring 5 procent.

Ligeledes blev det i Rammeaftale 2011 aftalt, at der også skal ske en løbende opfølgning på anvendelsen af tillægstakster. Opfølgningen fra 1. kvartal 2011 viste, at tillægstakster fortsat anvendes i varierende grad mellem de enkelte driftsherrer.

Rammen for de kommunale serviceudgifter i 2012 tager udgangspunkt i et uændret udgiftsniveau i forhold til regeringsaftalen for kommunernes økonomi for 2011. Behovet for et særligt fokus på takstopfølgning er derfor ikke mindsket, hvorfor kommunerne og Region Midtjylland igen har valgt at indarbejde emnet som et fokus- og udviklingspunkt i Rammeaftale 2012. Ansvar for takstopfølgningen placeres i Forretningsudvalget.

2.2. Gennemsigtighed i ydelse og pris.

Efter at handlekompetencen er overgået til betalingskommunerne, vil den nye handlekommune principielt kunne (re)visitere borgerne i det enkelte eksterne botilbud, således at tilbuddets indsatser i forhold til borgeren kan svare til handlekommunens serviceniveau. Heri ligger der også en mulighed for handlekommunen at udmåle et individuelt støttebehov og dermed i højere grad afregne for individuelt leveret hjælp frem for en gennemsnitstakst.

Der findes dog i dag kun begrænsede muligheder for at foretage revisitationer og servicetilpasninger som beskrevet ovenfor og udfordringen er derfor, hvordan handlekommuner fremadrettet skal kunne leve op til den ny lovgivning vedr. handlekompetence og betalingsforpligtelse, således at kommunen kan sikre et serviceniveau i eksterne tilbud, som svarer til det politisk fastsatte serviceniveau for borgerne med tilsvarende støttebehov i interne tilbud.

Der er i flere kommuner en udvikling i gang i retning af at differentiere taksterne, således at der fastlægges flere takstgrupper med forskellige ydelsessammensætning inden for samme botilbud. Med differentierede takster vil botilbud forventeligt kunne

yde et lavere serviceniveau og afregne med en lavere takst end hidtil, når borgerens funktionsniveau eller serviceniveauændringer lægger op til dette.

Udarbejdelse af tydelige ydelsesbeskrivelser og en differentiering af taksterne i flere grupper inden for hvert botilbud, vil gøre det nemmere at nyvisitere borgere præcist til eksterne tilbud, ligesom det vil lette mulighederne for at revisitere til mindre indgribende tilbud. Samlet set vil ydelsesbeskrivelserne kunne hjælpe handlekommunerne til at anlægge en mere præcis vurdering af sammenhængen mellem tilbud, støttebehov og serviceniveau.

I regi af Rammeaftale 2012 nedsættes en tværkommunale arbejdsgruppe, der udarbejder forslag til en procesplan for udvikling af fælles retningslinjer for udarbejdelse af ydelsesbeskrivelser og differentierede takster, herunder beskriver de dertil knyttede problemstillinger. Arbejdsgruppen afrapporterer til DASSOS.

2.3. Fælles metodeudvikling

I kommunerne og i Region Midtjylland er der et stort ønske om fortsat at styrke og udvikle den faglige indsats, der ydes overfor borgerne. Samtidig er der enighed om, at der fortsat skal være fokus på at udvikle omkostningseffektive og fagligt kvalificerede tilbud. Det kan eksempelvis være i form af sammenlægning af tilbud, udvikling af nye anderledes tilbud, (re)visitation med (forstærket) fokus på effekt af indsatsen og serviceniveau, omlægning af tilbud m.m.

Metodeudvikling er i den forbindelse et betydningsfuldt værktøj og det skal i den forbindelse undersøges, hvordan der kan skabes en fælles platform for metodeudvikling. Et element heri kunne være en undersøgelse af, hvordan JYFE (Jysk socialforsknings- og evalueringssamarbejde) og Metodecentret - Center for Innovation og Metodeudvikling kan bidrage mere til fælles metodeudvikling – herunder hjælpe med at dokumentere resultater af en indsats, så både medarbejdere, det specialiserede sociale tilbud og kommunen/regionen får et godt overblik over, hvad der virker - hvornår og hvordan.

Fokus vil i den henseende også være på innovation og metodeudvikling, således der sikres god kvalitet i de sociale ydelser. Metoderne skal udvikles med et dobbelt fokus: Dels skal metoderne styrke indsatserne og sikre god kvalitet i den sociale praksis, dels skal de nye metoder kræve så få ressourcer som muligt.

Hovedsigtet vil være, at udvikle tilbud, der ud fra en samlet betragtning kan reducere udgifterne og fastholde kvalitetsniveauet.

2.4. Uddannelse af visitatorer

KL og Socialministeriet har etableret et samarbejde om digitalisering af sagsbehandlingen på handicap- og udsatte voksneområdet. Målet med digitaliseringen er gennem en forbedret it-understøttelse og etablering af fælles metoder på området at skabe grundlaget for en sammenhængende og helhedsorienteret indsats med borgeren i centrum.

Med det udgangspunkt har KL og Socialministeriet, i samarbejde med Deloitte, udviklet Voksenudredningsmetoden. Voksenudredningsmetoden er udviklet til sagsbehandlingen på handicap- og udsatte voksenområdet. Formålet med metoden er at forbedre den faglige og lovgivningsmæssige kvalitet i sagsbehandlingen for at sikre borgere på området den bedst mulige indsats.

Voksenudredningsmetoden består af en række redskaber og skabeloner, der understøtter sagsbehandleren i at gennemføre en god udredning af borgerens situation med fokus på de forhold, der er relevante at komme omkring. Metoden lægger vægt på en tydelig inddragelse af borgeren i forbindelse med sagens oplysning, så borgerens retssikkerhed sikres og der bliver en tydelig adskillelse af de oplysninger, som borgeren kommer med, oplysninger fra andre og sagsbehandlerens vurdering.

Ifølge planen er uddannelsen i metoden klar ved årsskiftet, således kurser for kommunale sagsbehandlere kan starte op senest 1. januar 2012.

2.5. Særforanstaltninger til børn, unge og voksne

Som led i de nye regler om rammeaftaler på det sociale område og det almene ældreboligområde, som trådte i kraft den 16. marts 2011, har socialministeren fået mulighed for at udmelde et særligt tema. Det særlige tema skal behandles i rammeaftalerne sammen med de temaer, der ifølge reglerne er obligatoriske, og de temaer, som aftaleparterne selv beslutter at behandle.

Det særlige tema til rammeaftalerne for 2012 er anvendelsen af særforanstaltninger til børn, unge og voksne med problemskabende adfærd på både udsatte- og handicapområdet. Dette skal ses i sammenhæng med, at der i satspuljeaftalen for 2011 blev afsat midler til en styrket kvalitet i særforanstaltningerne.

Det er vigtigt, at sådanne særforanstaltninger ikke får karakter af opbevaring. Der skal altid være et udviklingsperspektiv, hvor der arbejdes målrettet med at mindske de problemstillinger, borgeren har, og hvor der arbejdes for, at borgeren så vidt muligt senere kan indgå i sædvanlige tilbud.

Kommuner og Region Midtjylland har gennem de senere år løbende haft fokus på særforanstaltninger og Den Administrative Styregruppe i regionen har som følge heraf haft emnet dagsordensat til behandling flere gange. Dette resulterede i, at Den Administrative Styregruppe i 2009 gennemførte en større analyse af cpr-nummerspecifikke enkeltforanstaltninger med en omkostning på mere end kr. 125.000 pr. måned. Undersøgelsen baserede sig på 261 sager og blev afleveret til socialdirektør/socialcheferne i de 19 kommuner og Region Midtjylland.

Undersøgelsen viser bl.a., at de problematikker der oftest nævnes i forbindelse med iværksættelse af en enkeltforanstaltning, er udadreagerende adfærd, kriminalitet og "andre forhold". Samtidig vurderes det, at enkeltforanstaltningen kunne have været undgået i 11 % af foranstaltningerne – eksempelvis hvis der havde været plads.

”Fokus på mennesket bag store udgifter” hedder en rapport udarbejdet af Videnscenter Skanderborg/Sølund ”VISS.dk” primo 2011. Rapporten synliggør de sammenhænge, der eksisterer mellem den pædagogiske indsats for mennesker med udviklingshæmning, som af forskellige årsager bliver placeret i et enkeltmandsprojekt, og de økonomiske omkostninger, der er forbundet hermed. Rapporten konkluderer bl.a., at der er stordriftsfordele ved ikke at oprette enkeltmands men flermandsprojekter.

Der er enighed blandt kommuner og Region Midtjylland om, at den øgede fokus på området gennem de senere år har haft en gavnlig effekt på brugen af særforanstaltninger – herunder en bedre styring af indsatsen – både i forhold til organisering og tilrettelæggelse af tilbuddene og i forhold til omkostningseffektive og fagligt kvalificerede tilbud, der er til stede for kommunerne, når de har brug for dem. Kvaliteten i særforanstaltningerne vil også fremover være et centralt element og området vil blive fulgt tæt i løbet af 2012 for at sikre, at den positive udvikling bibeholdes.

2.6. Senhjerneskeadeområdet

De kommunale indmeldinger omkring senhjerneskeadeområdet viser, at kommunerne også i 2012 forventer et uændret eller stigende behov for dag- og døgnpladser til voksne med erhvervet hjerneskeade. Samtidig angiver kommunerne, at de i vid udstrækning forventer at løfte opgaven selv, eftersom der generelt forventes et uændret eller faldende behov for pladser udenfor kommunens eget regi. De kommunale indmeldinger i Region Midtjylland falder dermed i tråd med den landspolitiske tendens, der er på indsatsen overfor borgere med erhvervet hjerneskeade.

Kommunerne er således i fuld gang med at udvikle nye egne tilbud til hjerneskeadede, baseret på, at kommunerne med kommunalreformen fik helt nye muligheder for at løse rehabiliteringsindsatsen i borgernes nærmiljø.

Det betyder, at kommunerne i dag kan give de hjerneskeadede et helhedsorienteret tilbud, hvor der er en koordineret, tværfaglig og målrettet indsats i borgerens nærmiljø mellem fx ergo- og fysioterapeuten, jobcentret, neuropsykologen, talepædagogen og socialrådgiveren. Det betyder naturligvis ikke, at kommunerne ikke kan blive endnu bedre til opgaven. Kommunerne har et stort ønske om, at få en bedre viden i relation til, hvilke kommunale indsatser der virker bedst for de hjerneskeadede.

På den baggrund har kommunerne og Region Midtjylland aftalt, at der i regi af Rammeaftale 2012 skal undersøges, hvorledes de regionale højtspecialiserede tilbud og de lokalt baserede kommunale tilbud til borgere med erhvervet hjerneskeade, kan spille sammen på nye måder i den fremtidige indsats for borgere med rehabiliteringsbehov efter en erhvervet hjerneskeade – specielt i relation til personer med moderat til svær hjerneskeade.

Første skridt på vejen var afholdelse af et fælles seminar om emnet i august 2011, hvor kommunale og regionale fagfolk samt repræsentanter fra Regionshospitalet Hammel Neurocenter drøftede retningslinjerne for en fælles fremadrettet indsats på området.

Desuden har kommunerne i den midtjyske region i fællesskab søgt Indenrigs- og Sundhedsministeriets pulje til styrket genoptræning og rehabilitering af personer med erhvervet hjerneskade i perioden 2011 – 2014. Midlerne skal samlet set bidrage til at løfte den kommunale indsats på området for patienter, som efter en hjerneskade har været igennem lange og alvorlige sygdomsforløb.

Kommunerne er på et fælles temamøde i august 2011 blevet enige om, at den fælles ansøgning – under hensyntagen til de respektive kommuners forskellighed, både størrelsesmæssigt og fagligt på det pågældende område - med fordel kan rette sig mod følgende emner:

- Fælles kompetenceudvikling
- Understøttelse af specialiserede sager

Kapitel 3. Hvad er omfattet af rammeaftalen

Myndighedsansvaret, ansvaret for forsyningen og ansvaret for finansieringen er placeret i kommunerne. Det indebærer, at den enkelte kommunalbestyrelse har det samlede ansvar for at træffe afgørelser om borgerens visitation til tilbud, ansvar for at sikre, at der er relevante tilbud til borgerne, samt ansvar for at finansiere tilbuddene.

At kommunerne har forsyningsansvaret, jf. Servicelovens § 4, betyder, at de skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter Serviceloven. Denne forpligtelse kan de opfylde ved enten selv at oprette tilbuddene eller samarbejde med regionen, andre kommuner eller private leverandører.

Regionen har leverandøransvar, jf. Servicelovens § 5. Det samme leverandøransvar har de kommuner, som overtager tilbud, der er omfattet af rammeaftalen. Leverandøransvaret indebærer en forpligtelse til at stille tilbuddene til rådighed efter aftale med kommunerne, og drive dem fagligt og økonomisk forsvarligt, herunder tilpasse kapaciteten, udvikle tilbuddene og føre tilsyn. For at kunne leve op til leverandøransvaret er det en væsentlig forudsætning for regionen og de kommunale leverandører, at der løbende er dialog om de akutte og fremtidige behov.

Udover tilbud omfattet af rammeaftalen driver kommunerne en række sociale tilbud. Kommunerne opfordrer i fællesskab til, at takstberegningsprincipperne er gældende for alle tilbud, jf. Styringsaftalen.

Parterne har aftalt, at specialiserede sociale tilbud, hvor mere end 5 % af pladserne anvendes af andre kommuner end driftsherren, er en del af Rammeaftale 2012. Alle regionale tilbud vil være omfattet af rammeaftalen. Private tilbud er ikke omfattet af rammeaftalen, men rammeaftalen får dog afsmittende effekt for de private leverandører, da aftalerne i høj grad angiver de rammer, som området kommer til at udvikle sig indenfor.

Rammeaftalens anvendelsesområde er følgende typer af tilbud, der ligger i regionen:

Tabel 3.1: Lovhjemmel for tilbud omfattet af rammeaftalen

Lovgivning	Indhold
Serviceloven § 32	Særlige dagtilbud til børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Serviceloven § 36	Særlige klubtilbud til større børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Serviceloven § 66, stk. 1, 2 og 5	Anbringelsessteder for børn og unge - plejefamilier, kommunale plejefamilier og opholdssteder
Serviceloven § 67, stk. 1	Døgntilbud til børn og unge med sociale eller adfærdsmæssige problemer
Serviceloven § 67, stk. 2	Døgntilbud til børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Serviceloven § 67, stk. 3	Sikrede institutioner for børn og unge
Serviceloven § 83 *	Personlig hjælp, pleje og støtte
Serviceloven § 84 *	Afløsning/aflastning af ægtefæller eller andre nære pårørende
Serviceloven § 85 *	Hjælp, pleje, støtte
Serviceloven § 86 *	Genoptræning og vedligeholdelsestræning

Serviceoven § 87 *	Som §§ 83-85 med døgnvarighed
Serviceoven § 97 *	Ledsagelse (voksne under 67 år).
Serviceoven § 98 *	Særlig kontaktperson til døvblinde (voksne under 67 år).
Serviceoven § 101	Behandling af stofmisbrug (social behandling)
Serviceoven § 102 *	Hjælp, pleje, støtte af behandlingsmæssig karakter
Serviceoven § 103	Beskyttet beskæftigelse
Serviceoven § 104	Aktivitets- og samværstilbud
Serviceoven § 107	Midlertidig boform til voksne med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne
Serviceoven § 108	Længerevarende boform til voksne med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne
Serviceoven § 109	Kvindekrisecentre mv.
Serviceoven § 110	Forsorgshjem mv.
Serviceoven § 112 (jf. § 5, stk. 2)	Hjælpe midler i nogle tilfælde til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
Almenboligloven 185 b	Almene ældreboliger specielt indrettet til voksne med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne
Folkeskoleloven § 20, stk. 3	Lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud (børn og unge)
Specialundervisningsloven § 1, stk. 2	Lands- og landsdelsdækkende tilbud (voksne)
Specialundervisningsloven § 1, stk. 3	Tilbud til personer med tale-, høre- og synshandicap (kommunikation).

Note: Tilbud efter serviceloven §§ 83-87, §§ 97-98 samt § 102 indgår hvor ydelser efter disse paragraffer ydes i tilknytning til tilbud omfattet af rammeaftalen efter Almenboligloven § 185 b.

Det er rammeaftalen i beliggenhedsregionen, der er gældende, hvis kommuner ønsker at anvende et tilbud beliggende i en anden region.

Plejefamilier, kommunale plejefamilier og opholdssteder har ikke tidligere været omfattet af rammeaftalens anvendelsesområde. Bekendtgørelse nr. 205 af 13. marts 2011 om rammeaftaler mv. på det sociale område og på det almene ældreområde fastsætter nu, at der er sket en ændring på dette område, hvorfor kommunerne vil indgå i dialog med de private driftsherrer/tilbud om, at de fremover vil blive omfattet af rammeaftalen.

3.1 Samarbejdet om Rammeaftale 2011

I Region Midtjylland er rammeaftalen udarbejdet i en åben dialog mellem de 19 kommuner og Region Midtjylland. Det er DASSOS, som har deltagelse af embedsmænd fra kommunerne og Region Midtjylland, der har forberedt arbejdet omkring rammeaftalen. Målet har været en aftale, der dels giver et samlet overblik over tilbudsviften i regionen, dels skaber et fælles afsæt for udvikling af indsatsen overfor borgerne.

DASSOS har godkendt det endelige udkast til Rammeaftale 2012 den 17. august 2011, inden aftalen blev behandlet i Kontaktudvalget den 27. september. Samtidig er rammeaftalen endeligt godkendt i de enkelte kommunalbestyrelser og i Regionsrådet.

3.2 Fælles mål og visioner

De 19 kommuner og Region Midtjylland har en fælles opgave med udarbejdelsen af rammeaftalen. Den skaber et fælles udgangspunkt for det mellemkommunale samar-

bejde og samarbejdet mellem kommuner og Region Midtjylland om indsatsen på det sociale område.

Markant udgiftspres og en tilgang af brugere til området stiller store krav til styringen. Kommunerne har behov for at styre udgifterne til det sociale område endnu strammere fremover, jf. også aftalen mellem KL og regeringen om kommunernes økonomi 2012.

Den socialpolitiske linie tegnes af den enkelte kommune, der formulerer mål og visioner for egne tilbud. Samtidig har kommunerne og Region Midtjylland i fællesskab formuleret en række mål og visioner, der danner en fælles ramme om indsatsen på det sociale område.

Fælles mål og visioner for borgerne

Kommunerne og Region Midtjylland vil i fællesskab arbejde for:

- At sikre borgerne en dynamisk og fleksibel socialsektor, der tager afsæt i den enkeltes ønsker, behov og muligheder
- At sikre borgerne en socialsektor, hvor ressourcerne udnyttes optimalt
- At sikre borgerne en sammenhængende og koordineret indsats på tværs af kommune- og regionsgrænser og på tværs af sektorer
- At sikre borgere med særlige behov fuld adgang til specialiserede tilbud og behandling, således at den brede vifte af tilbud og den særlige ekspertise borgerne benytter sig af understøttes og udvikles

3.3 Fokus på kvalitetsudvikling

I kommunerne og i Region Midtjylland er der et stort ønske om fortsat at styrke og udvikle den faglige indsats, der ydes overfor borgerne. Kvalitetsudvikling er i den forbindelse et betydningsfuldt værktøj. Netop derfor er fokus rettet mod mulighederne for at forene de kommunale og regionale kompetencer - for derigennem at sikre det bedste afsæt for dynamik i de specialiserede sociale tilbud.

DASSOS (Den Administrative Styregruppe for Social- Og Specialundervisningsområdet) vil løbende arbejde med opgaven og mulighederne for at tilrettelægge en fælles strategi og indsats på området.

Dette kan bl.a. ske i regi af JYFE (Jysk socialforsknings- og evalueringssamarbejde), som kommunerne og Region Midtjylland er medlem af, www.jyfe.dk. JYFE er et samarbejde mellem kommunerne i de midt- og nordjyske regioner samt Region Midtjylland og Region Nordjylland.

Det vil også ske i regi af Metodecentret - Center for Innovation og Metodeudvikling, www.metodecentret.dk. Centret skal i de kommende år udvikle og nytænke ydelser til personer med specialiserede sociale behov samt drive en række sociale metode- og dokumentationsprogrammer.

3.4 Bruger- og pårørendeinddragelse

Omdrejningspunktet for indsatsen på det sociale område er et godt samarbejde med brugerne og de pårørende om tilbuddene – herunder om ændrede behov og ønsker.

Derfor vil kommunerne og Region Midtjylland arbejde for et åbent og tillidsfuldt samarbejde med brugere og pårørende på flere niveauer:

- Dels i de enkelte tilbud hvor indsatsen ydes:

Beslutningen om hvordan der i det enkelte tilbud arbejdes med bruger- og pårørendeinvolvering træffes af den enkelte kommune og af Region Midtjylland i forhold til de tilbud, den enkelte myndighed driver.

Af informationerne om de enkelte tilbud vil det fremgå, hvilke rammer der er for bruger- og pårørendeindflydelse – herunder om der er etableret bruger- og pårørenderåd.

- Dels med politiske og administrative beslutningstagere i den enkelte kommune:

Tilbagemeldinger til de politiske og administrative systemer om indsatsen på det sociale område har stor betydning. Derfor inddrager de enkelte kommuner løbende det kommunale handicapråd i processen omkring udarbejdelsen af den årlige rammeaftale.

- Dels med politiske og administrative beslutningstagere på regionalt niveau:

Formand og næstformand fra de lokale brugerorganisationer inviteres til Januarkonferencen, hvor de sammen med lokale kommunalpolitikere, drøfter bl.a. fokus- og udviklingsområder i det kommende års rammeaftale.

I et samarbejde mellem Danske Handicaporganisationer, Skole og Samfund samt KKR Midtjylland er der etableret et regionalt dialogforum (Dialogforum Midtjylland). Dette forum drøfter generelle spørgsmål og kan afholde åbne konferencer eller lignende, der behandler temaer for udvikling af det sociale område. Dialogforum behandler udkast til den årlige rammeaftale.

Kapitel 4. Vurdering af nuværende og fremtidige behov for pladser

I henhold til lovgivningen vedr. Udviklingsstrategien skal de respektive kommunalbestyrelser og regionsråd have en drøftelse af, om udbuddet af og behovet for pladser og tilbud i det eller de foregående år har været overensstemmende både i forhold til antal pladser og tilbud og i forhold til tilbuddenes indhold. Udviklingsstrategien skal derfor indeholde et samlet skøn over behovet for oprettelse af nye pladser og tilbud.

I Region Midtjylland er kommunerne derfor blevet bedt om at udarbejde en vurdering af behov for- og forventet forbrug af tilbud i 2012 samt overvejelser om tilbudsviften. Kommunerne er i den forbindelse blevet bedt om at tage højde for de tendenser og udviklingstræk, som registreres i kommunen, ligesom der er blevet taget højde for eventuelle problemstillinger i forhold til ventelister.

Der skelnes efterfølgende mellem kommunens samlede behov for pladser og deres behov for pladser *udenfor* kommunens eget regi.

4.1 Det samlede behov for og forventet forbrug af tilbud i 2012

Overordnet set tilkendegiver et flertal af kommunerne en uændret efterspørgsel efter de tilbud på social- og specialundervisningsområdet, der er omfattet af Rammeaftale 2012, jf. nedenstående tabel 4.1. På enkelte målgrupper forventer en række kommuner et stigende behov – enkelte et faldende behov. I forhold til kommunernes forventet behov for pladser *udenfor* kommunens eget regi, er kommunerne generelt mere delte i forhold til, om de forventer et uændret eller faldende behov.

For målgrupperne voksne med autisme samt ADHD, forventer ca. 1/3 af kommunerne et stigende behov for dag- og døgnpladser i 2012. En række kommuner angiver imidlertid også, at de forventer et faldende behov for pladser til denne målgruppe *udenfor* kommunens eget regi.

Godt og vel halvdelen af kommunerne forventer et uændret behov for dag- og døgnpladser til voksen senhjerneskadede - 7 kommuner forventer et stigende behov. Samtidig angiver et flertal af kommuner, at de forventer et faldende behov for pladser til denne målgruppe *udenfor* eget regi.

Ligeledes forventes et uændret behov for pladser til børn og unge med nedsat fysisk- samt psykisk funktionsevne.

4.2 Kommunernes behov for pladser *udenfor* kommunens eget regi

For målgruppen voksne med sindslidelser, forventer et flertal af kommuner i 2012 et faldende behov for pladser udenfor kommunens eget regi. De resterende kommuner forventer et uændret behov for pladser udenfor kommunens eget regi.

I forhold til målgruppen voksne med psykisk handicap (autisme og ADHD), deler kommunerne sig – ca. halvdelen angiver et faldende behov og den anden halvdel et uændret behov for pladser udenfor kommunernes eget regi i 2012. Specifikt for udvik-

lingshæmmede anfører et stort flertal af kommuner, at de i 2012 forventer et faldende behov for pladser udenfor kommunens eget regi. For udviklingshæmmede med dom forventer kommunerne et uændret behov.

For målgruppen voksne med senhjerneskeade, forventer et flertal af kommuner et faldende behov for pladser udenfor kommunens eget regi. De resterende kommuner forventer et uændret behov – dog forventer 1 kommune et stigende behov for døgnpladser. En række kommuner skriver, at de ønsker at løse opgaven internt i kommunen.

På børn- og ungeområdet forventes generelt et uændret behov.

I nedenstående tabel er oplyst en mere detaljeret gennemgang af de kommunale indberetninger til Rammeaftale 2012.

Tabel 4.1 Kommunernes samlede indberetninger til Rammeaftale 2012

	Dagtilbud (Det samlede forventet behov)			Døgntilbud (Det samlede forventet behov)			Forventet behov for pladser <u>uden-</u> <u>for</u> kommunens eget regi					
							Dagtilbud			Døgntilbud		
Målgrupper <i>Kommunerne har samlet set markeret følgende i de kommunale redegørelser:</i>	Faldende	Uændret	Stigende	Faldende	Uændret	Stigende	Faldende	Uændret	Stigende	Faldende	Uændret	Stigende
1. Voksne med sindslidelser	1	14	4	2	14	3	9	9	0	13	5	0
2. Voksne med psykisk handicap:												
• Autisme	0	14	5	2	11	6	10	8	0	9	9	0
• ADHD	0	12	7	1	10	8	8	10	0	8	10	0
• Udviklingshæmmede	2	15	2	2	14	3	13	5	0	13	5	0
• Udviklingshæmmede m/ dom	0	17	2	0	17	2	1	16	1	1	16	1
• Andre	1	15	0	0	15	1	4	10	1	4	10	1
3. Voksne med fysisk handicap:												
• Senhjerneskade	2	9	7	1	10	7	11	7	0	11	6	1
• Andre	0	16	0	0	16	0	3	12	0	3	12	0
4. Personer med stofmisbrug	0	13	5	2	15	1	2	16	0	4	14	0
5. Hjemløse og personer med særlige sociale problemer	1	15	2	1	15	2	5	12	0	6	11	0
6. Voldsramte kvinder	0	14	1	1	13	1	0	14	0	1	13	2
7.a. Voksne med behov for tilbud på:												
• taleområdet	0	18	0				1	16	0			
• høreområdet	0	17	1				4	13	0			
• synsområdet	0	17	1				2	15	0			
• hjælpemiddelområdet	1	15	1				3	13	0			
7.b. Børn med behov for tilbud på:												
• taleområdet	0	16	0				2	15	0			
• høreområdet	1	15	0				1	16	0			
• synsområdet	0	16	0				1	16	0			
• hjælpemiddelområdet	0	15	0				1	15	0			
8. Børn og unge med nedsat fysisk funktionsevne	0	16	0	1	11	1	3	13	0	3	12	0
9. Børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne:												
• Autisme	1	12	3	2	10	4	4	12	0	5	13	0
• ADHD	2	9	5	3	7	5	3	12	1	7	11	0
• Udviklingshæmmede	1	15	0	2	13	1	3	13	0	5	13	0
• Udviklingshæmmede m/ dom	0	16	0	0	15	1	1	15	0	2	16	0
• Andre	0	15	0	2	13	1	0	14	0	2	14	0
10. Børn og unge med behov for ophold på sikrede institutioner	0	13	0	2	12	0	0	13	0	2	14	1
11. Lands- og landsdelsdækkende tilbud- og undervisningstilbud	1	16	0	1	14	0	1	17	0	1	17	0
12. Almenboliger (lovbestemt spørgsmål)							2	8	0	4	9	0

Note: Alle felter er ikke afkrydset af alle kommuner. Kommunerne er sidestillet – uanset kommunestørrelse

Kapitel 5. Koordinering af de lands- og landsdelsdækkende tilbud

De mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende tilbud anvendes tværregionalt. Derfor skal regionerne sikre indbyrdes koordinering af de tilbud, som er regionalt drevne. Tilbuddene udgøres af specialundervisningstilbud og sociale tilbud, herunder sikrede institutioner til børn og unge.

Formålet er at sørge for, at der til stadighed er det nødvendige antal pladser på landsplan, samt at regionerne gensidigt kan aflaste hinanden.

Såfremt en kommunalbestyrelse har overtaget et af de omhandlede tilbud, overtages også koordineringsforpligtelsen.

I de kommunale redegørelser har kommunerne taget stilling til, hvorvidt de forventer et væsentligt ændret forbrug på de lands- og landsdelsdækkende tilbud.

Danske Regioner har i samarbejde med de fem regioner udarbejdet en beskrivelse af de lands- og landsdelsdækkende tilbud.

Beskrivelsen kan findes på Socialportalen(www.socialportalen.viborg.dk)

5.1. Social- og Specialundervisningsområdet

Målgrupperne til tilbuddene er fysisk eller psykisk handicappede, herunder synshandicappede, hørehandicappede og både syns- og hørehandicappede.

Indholdet i tilbuddene kan eksempelvis være dagtilbud, specialrådgivning og specialundervisning – evt. tilrettelagt som et kostskoleophold.

Region Midtjylland og kommunerne i regionen driver ikke lands- og landsdelsdækkende tilbud på dette område.

Regionerne har koordineret kapaciteten og sammensætningen af tilbuddene samt størrelsen af taksterne.

Udgifterne til de lands- og landsdelsdækkende tilbud fordeles efter indbyggertal på de kommuner, der har adgang til at benytte tilbuddet.

5.2. Sikrede institutioner for børn og unge

Sikrede døgninstitutioner er karakteriseret ved, at de omfatter mindst én sikret afdeling, der af driftsherren er godkendt til at have yderdøre og vinduer konstant aflåst. En sikret døgninstitution kan bestå både af åbne afdelinger og en eller flere sikrede afdelinger.

Børn og unge, som placeres i sikrede afdelinger, skal opfylde betingelserne herfor i Socialministeriets bekendtgørelse om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Opholdet kan herefter være begrundet i farlighed, en indledende og absolut påkrævet iagttagelsesperiode, et længerevarende behandlingsforløb, at opholdet træder i stedet for varetægtsfængsling, at opholdet sker som led i afsoning, når visse betingelser er opfyldt, eller at opholdet er et led i en idømt ung-

domssanktion. Endvidere kan unge udlændinge under 15 år uden lovligt ophold i Danmark anbringes på en sikret institution.

Region Midtjylland driver to af landets syv sikrede institutioner. (se yderligere omtale af tilbuddenes karakteristika i bilag 4 – Målgruppebeskrivelse)

Driftsherrerne for de sikrede institutioner har aftalt, at kapaciteten af sikrede pladser børn og unge i Danmark i 2012 bør være 142 pladser. Heraf driver Region Midtjylland 29 sikrede pladser.

5.3. Sikrede institutioner for voksne

Kofoedsminde er en specialinstitution for udviklingshæmmede voksne over 18 år, som har en dom eller er idømt en foranstaltning på åbne eller lukkede afsnit. Specialinstitutionen er landsdækkende, og eneste institution i Danmark med sikrede pladser for voksne.

Kapitel 6. Specialundervisningsområdet

På specialundervisningsområdet er det regionerne, der har koordineringsforpligtelsen i forhold til udarbejdelse af rammeaftalen.

Lovgrundlaget for aftalen er

- specialundervisningslovens § 6 h, stk. 3, 2. pkt. omhandlende specialundervisning for voksne, og
- folkeskolelovens § 47, stk. 3, 2. pkt. omhandlende lands- og landsdeldækkende undervisningstilbud for børn og unge.

Det nærmere omfang af rammeaftalen på specialundervisningsområdet fastlægges på baggrund af de kommunale redegørelser på området som bestemt i Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 354 af 24. april 2006 om kommunalbestyrelsens årlige redegørelse til regionsrådet og rammeaftalen mellem regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen på specialundervisningsområdet (herefter kaldet BEK nr. 354).

Det fremgår af BEK nr. 354, at rammeaftalen skal omfatte følgende tilbud:

- de af regionen drevne lands- og landsdeldækkende undervisningstilbud for børn og unge i henhold til folkeskolelovens § 20, stk. 3,
- de af regionen drevne lands- og landsdeldækkende undervisningstilbud for voksne efter specialundervisningslovens § 1, stk. 2,
- samt de af regionen drevne undervisningstilbud for personer med tale-, høre- og synsvanskeligheder efter specialundervisningslovens § 1, stk. 3.

Idet Region Midtjylland hverken driver lands- og landsdeldækkende undervisningstilbud for børn og unge i henhold til folkeskolelovens § 20, stk. 3, eller lands- og landsdeldækkende undervisningstilbud for voksne i henhold til specialundervisningslovens § 1, stk. 2, er det blot Region Midtjyllands undervisningstilbud for personer med tale-, høre- og synsvanskeligheder efter specialundervisningslovens § 1, stk. 3 der er omfattet.

I Region Midtjylland er målgruppen for rammeaftalen på specialundervisningsområdet således personer med kommunikationshandicap. Denne målgruppe er delt op i et taleområde og et høreområde, hvilke hver især er nærmere beskrevet nedenfor.

Tilbuddene på specialundervisningsområdet

Taleområdets tilbud retter sig mod børn og voksne med tale- og sprogvanskeligheder, erhvervet hjerneskade, stamme-, læse- og stemmевanskeligheder, herunder voksne med progredierende lidelser (Parkinsons m.v.) og bortopereret strube.

Høreområdets målgruppe er hørehandicappede børn og voksne, døve, døvblevne, døvblinde, personer med cochlear implant, Ménières sygdom, tinnitus, samt disses pårørende og personale.

For personer med kommunikationshandicap tilbydes specialrådgivning til personer med medfødte eller erhvervede handicaps, der har en sådan karakter, at der kræves et højt specialiseret tilbud. Det drejer sig typisk om lidelser eller handicaps, der i svær grad hæmmer borgerens funktionsevne.

Kerneydelserne på området er undervisning, rådgivning og vejledning tilpasset borgers handicap. På taleområdet er undersøgelse og udredning desuden en del af kerneydelsen.

Specialundervisningsområdet i 2012

De 19 kommuner i Region Midtjylland har i de kommunale redegørelser i foråret 2011 angivet forventet pladsbehov på de regionale specialundervisningstilbud, og det forventede brug af rådgivning og vejledning fra de regionale specialundervisningstilbud.

Af de kommunale redegørelsers fremgår primært, at der i 2012 vil være et uændret forbrug på specialundervisningsområdet i forhold til det eksisterende niveau. Dog er der en mindre tendens til et fald i kommunernes brug af pladser uden for eget regi.

Styringsaftalen

Kapitel 7. Indledning

Styringsaftalen skal lægge rammerne for kapacitets- og prisudviklingen i det kommende år for de omfattede tilbud i regionen. Formålet med styringsaftalen er, at øge bevidstheden om og stillingtagen til de styringsmæssige konsekvenser af, at kommunerne på det specialiserede socialområde er afhængige af at købe og sælge pladser på specialiserede sociale tilbud på tværs af kommunegrænserne. Det medfører et behov for at koordinere rammerne for dette køb og salg på tværs af kommunegrænser på en anden måde, end det har været tilfældet i det hidtidige rammeaftalekoncept. Der stilles i regelgrundlaget krav om, at styringsaftalen indeholder:

- Angivelse af, hvilke konkrete tilbud der er omfattet af styringsaftalen
- Aftaler om udviklingen i taksterne for tilbud omfattet af aftalen
- Aftaler om prisstrukturen for de omfattede tilbud
- Aftaler om oprettelse og lukning af tilbud og pladser
- Aftaler om principper for evt. indregning af driftsherrens udgifter ved oprettelse og lukning af tilbud aftalt i rammeaftaleregion
- Aftaler om frister for afregning for brug af tilbud
- Tilkendegivelse fra kommunalbestyrelserne om overtagelse af regionale tilbud og fastlæggelse af, i hvilket omfang overtagne tilbud skal stå til rådighed for de øvrige kommuner

Styringsaftalen for region Midtjylland tager udgangspunkt i de tidligere indgåede rammeaftaler, hvor de elementer, der nu stilles krav om i styringsaftalerne for størstedelens vedkommende indgik.

Tilbud på socialområdet finansieres fuldt ud af kommunerne, bortset fra visse særlige administrative opgaver omkring rammeaftalen og de specialrådgivningsydelser, hvorom der indgås kontrakt med VISO.

Kommunerne har ansvaret for, at der er det nødvendige antal pladser til rådighed enten i form af kommunens egne tilbud eller ved køb af pladser i private tilbud, tilbud i de fem regioner eller tilbud i andre kommuner. Dog har regionerne leverandørpligt på en række fastlagte områder.

Kapitel 8. Tilbud omfattet af styringsaftalen

Ifølge den nye lovgivning sker der en ændring i forhold til hvilke tilbud, der er omfattet af rammeaftalen (Styringsaftalen). Det er nu op til kommunerne i fællesskab at fastlægge dette ud fra en inddeling af tilbuddene. Væk er således sondringen mellem henholdsvis "kan"- og "skal"-tilbud.

Konkret betyder det, at specialiserede sociale tilbud hvor mere end 5 % af pladserne anvendes af andre kommuner end driftsherren er en del af Rammeaftalen. De enkelte tilbud der er omfattet af Rammeaftalen kan ses i bilag 1. Driftsherrerne opfordres til, at lade takstberegningsprincipperne være gældende for alle tilbud.

Tabel 8.1. Oversigt over antal pladser

	2012
Børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktions- evne	Dagpladser Døgnpladser
Sikrede institutioner for børn og unge	Åbne pladser Sikrede pladser
Voksne med sindslidelse	Dagpladser Døgnpladser
Voksne fysisk handicappede inkl. senhjerneskadede	Dagpladser Døgnpladser
Personer med psykisk handicap inkl. autister	Dagpladser Døgnpladser
Dagtilbud – beskyttet beskæftigelse	Samlet antal pladser
Personer med kommunikationshandicap	Dagpladser Døgnpladser
Kvindekrisecentre	Samlet antal pladser
Forsorgshjem	Dagpladser Døgnpladser
Socialt truede børn og unge	Dagpladser Døgnpladser
Stofmisbrugsområdet	Dagpladser Døgnpladser
	Sum

Kapitel 9. Udviklingen i taksterne

Driftsudgifterne skal for den enkelte driftsherres samlede tilbud holdes inden for den almindelige pris- og lønfremskrivning fra KL.

Taksterne beregnes normalt som et gennemsnit for den ydelsespakke, der gælder for takstgruppen. Denne standardtakst kan imidlertid i helt særlige tilfælde erstattes af individuelt beregnede takster. Dette kan ske i form af tillægstakser, procentregulering af standardtaksten eller som helt individuelt beregnede projekttakster.

For at kunne følge udviklingen i tillægstakster og indskrivninger til mere end 100 % takst, skal hver kommune én gang årligt indsende opgørelser af alle tilbud, hvor der er aftalt betaling udover den almindelige takst. Den enkelte kommune vil modtage en anmodning, når opgørelsen indkaldes.

Der skal sikres et konstruktivt samarbejde om at skabe en effektiv opfølgning på rammeaftalens intentioner i forhold til de praktiske, realøkonomiske, faglige og socialretlige konsekvenser.

Der er enighed om:

- at der fortsat skal være fokus på udviklingen af omkostningseffektive løsninger/tilbud, som er fagligt og kvalitativt i orden. Dette kan ske ved sammenlægning og omlægning af tilbud, udvikling af nye og anderledes tilbud, kortere opholdstider, fokus på effekt af indsatsen og serviceniveau.
- at sætte særligt fokus på den fælles metodeudvikling. Det skal undersøges hvordan JYFE (Jysk socialforsknings- og evalueringssamarbejde) og Metodecentret – Center for Innovation og Metodeudvikling (etableret som en selv-vejende institution 1. juni 2010 af Århus, Herning, Skanderborg og Randers kommuner samt Region Midtjylland) kan bidrage mere til den fælles metodeudvikling.
- at fortsætte udviklingen af differentierede takster for de enkelte tilbud med henblik på at sikre større gennemsigtighed mellem ydelse og takst.
- at udarbejde forslag til en forenkling af takstberegningen.
- at overheadprocenterne i takstberegningen er maksimale procenter(bortset fra udviklingsprocenten på 0,5, som skal anvendes) dvs. driftsherrerne bl.a. kan reducere administrationsomkostningerne fra det nuværende niveau på 5,4 %.
- at hver af driftsherrerne(19 kommuner og regionen) reducerer udgifterne over de næste 3 år med i alt 4,5 %. I 2012 skal der ikke ske en reduktion af taksterne. I 2013 reduceres taksterne med 2 % og med yderligere 2,5 % i 2014.
- driftsherrerne har mulighed for at reducere udgifterne før de nævnte tidspunkter, at fordele nedsættelsen forskelligt på voksen og børneområdet, og på de forskellige tilbud. Takstreduktionen skal således ses som et gennemsnit

af den enkelte driftsherres samlede tilbud omfattet af rammeaftalen. Takstreduktionen skal ses i forhold til den ordinære takst for 2011(dvs. uden over-/underskud indregnet). (Afskrivning og forrentning af bygninger mv. og bidrag til tjenestemandsopsparing indgår ikke, men følger blot de gældende beregningsprincipper). Det bemærkes at udgiftsbudgetterne og dermed taksterne derudover er omfattet af den almindelige pris- og lønregulering.

- I særlige tilfælde kan der mellem driftsherren og køberkommunerne indgås aftale om en anden takstudvikling end ovenstående.
- at reduktionen af udgifterne kan ske på flere måder - sammenlægning og om-lægning af tilbud, udvikling af nye og anderledes tilbud, kortere opholdstider, fokus på effekt af indsatsen og serviceniveau.
- at indgå i dialog med de private driftsherrer/tilbud om fortsat udvikling af mere omkostningseffektive løsninger/tilbud, som er fagligt og kvalitativt i orden. Herunder at de private driftsherrer/tilbud reducerer deres udgifter og dermed taksterne svarende til de offentlige driftsherrers reduktion".
- Inden indgåelse af rammeaftalen for 2013 skal det nærmere vurderes hvilke tilbud der skal være omfattet af aftalen.
- De sikrede institutioner Koglen og Grenen er ikke omfattet af takstreguleringen.

Kapitel 10. Belægningssituationen

I tabel 10.1 ses en oversigt over belægningssituationen i regionen i form af belægningsprocenten på de specialiserede sociale tilbud i 2010 og 1. halvår 2011 fordelt på henholdsvis dag- og døgnpladser og på målgrupper. Oplysningerne om forbruget stammer fra de kvartalsvise opgørelser, der er aftalt at udarbejde som et led i opfølgningen på Rammeaftale 2011.

Tabel 10.1. Belægningsprocenten fordelt på målgrupper

Målgruppe	Belægning 2010 (%)		Belægning 1. halvår 2011 (%)	
	Dag	Døgn	Dag	Døgn
Sikrede døgninstitutioner for børn og unge				
Fysisk og psykisk handicappede børn og unge				
Voksne fysisk handicappede og senhjerneskedede				
Voksne psykisk handicappede og personer med autisme				
Voksne med sindslidelse				
Dagtilbud på revalideringscentre				
Personer med misbrugsproblemer ⁽¹⁾				
Kvindekrisecentre				
Forsorgshjem				

Note 1: I 2. kvartalsvise opfølgning er tilbud til personer med stof- og alkoholmisbrug lagt sammen til én målgruppe. Belægningsprocenten for ambulant behandling i 2010 er **xx** % og i 1. halvår 2011 **xx** %.

Region Midtjylland driver desuden en række tilbud efter overenskomst med enkelte kommuner. Belægningsprocenten herfor er angivet i tabel 10.2.

Tabel 10.2. Belægningsprocenten for socialt truede børn og unge

Målgruppe	Belægning 2010 (%)		Belægning 1. halvår 2011 (%)	
	Dag	Døgn	Dag	Døgn
Socialt truede børn og unge ⁽¹⁾				

Note 1: Indeholder kun tal for Region Midtjyllands institutioner, idet rammeaftalen for 2011 ikke omfatter kommunernes tilbud i denne målgruppe.

Der foreligger ikke et samlet overblik over alle leverandørers forbrugsoplysninger på kommunikations-, hjælpemiddel- og specialrådgivningsområdet.

Kapitel 11. Prisstrukturen for de omfattede tilbud

11.1 Principper for takstfastsættelse

Ved fastsættelse af takster for regionale og kommunale tilbud anvendes følgende overordnede principper:

- **Incitament til effektiv drift**
Udbyderen skal have incitament til at sikre en løbende økonomisk effektiv drift, herunder at der sker den nødvendige tilpasning af kapaciteten. Efterspørgeren skal have incitament til at indgå i dialog med udbyderen om væsentlige ændringer i efterspørgslen.
- **Taksterne skal være retvisende**
Sammenlignelige tilbud skal kunne sammenlignes på priserne. Administrationen af takstsystemet skal være enkel, men samtidig give mulighed for den nødvendige differentiering. Takstsystemet skal være gennemsigtigt.
- **Budgetsikkerhed for kommunerne og Region Midtjylland**
Budgetterne skal være realistiske i forhold til de faktiske omkostninger. Løbende dialog og tilpasning af kapaciteten sikrer, at risiko for uforudsete udsving i økonomien dækkes ind.
- **Udviklingstiltag**
Det enkelte kommunale eller regionale tilbud skal sikres muligheden for løbende udvikling. Omkostningerne indregnes i taksten. Omfanget af udviklingstiltag fastsættes i den årlige rammeaftale, jf. kapitel 8.
- **Samme regler for alle udbydere af tilbud**
For at sikre ensartede konkurrencevilkår gælder de samme regler for omkostningsberegninger for alle udbydere inden for rammeaftalens område. Der er enighed om, at taksterne betragtes som endelige, og at efterregulering skal begrænses i størst mulig omfang. Undtagelser fra denne aftale om at taksterne er endelige kan læses i "Notat om ændring af taksterne i et regnskabsår", som findes på www.socialportalen.viborg.dk.

11.2 Indhold af taksterne

Taksterne skal indeholde alle omkostninger, der kan henføres til et tilbud. Taksterne skal blandt andet rumme tilbuddenes driftsomkostninger, udviklingsomkostninger, henførbare administrationsudgifter, udgifter ved ubenyttede pladser, pladser til akutte tilbud og eventuelt beredskab som led i at undgå ventelister.

Endvidere skal taksterne indeholde udgifter til afskrivning og forrentning af driftsherrens bygninger, grunde samt inventar og driftsmidler, der ikke kan afskrives straks. Hvis tilbuddet holder til i lejede lokaler, indregnes de faktiske udgifter til husleje. Desuden indregnes udgifter til opsparet tjenestemandspension i driftsåret. Endelig skal der indregnes en regulering af over- eller underskud fra tidligere år hvis over-/underskuddet er på mere end 5 %.

Kommunerne i regionen og Region Midtjylland har indgået aftale om omkostnings- og beregningsmodeller på social- og specialundervisningsområdet. Aftalen fremgår af bilag 2 og danner grundlag for beregningen af de årlige takster for de tilbud, der indgår i rammeaftalen.

11.3 Forudsætninger der aftales i forbindelse med den årlige rammeaftale

I forbindelse med den årlige rammeaftale oplyses om visse generelle forudsætninger for beregningen af taksterne. Der er mellem kommunerne i regionen og Region Midtjylland indarbejdet følgende forudsætninger i takstberegningerne for 2012:

	Procentsats
Udviklingsomkostninger	0,5
Dokumentation af kvalitet	0,2
Tilsyn	0,3
Administration	5,4
Opsparing til pensionsomkostning for tjenestemænd	30,0
Forrentning af grunde, bygninger og inventar (Nationalbankens diskonto 1. maj året før budgetåret plus 1 procent)	2,0

De ovenstående aftalte procentsatser benyttes i takstberegningen for de enkelte tilbud. En nærmere beskrivelse af takstberegningen, og herunder også mulighederne for at fravige procentsatserne, findes i bilag 2 til styringsaftalen.

Belægningsprocent: Nedenstående tabel viser den belægningsprocent for alle tilbud hvor der afregnes efter antal dag- eller døgnpladser

	Belægningsprocent
Børn og Unge området	98 %
Voksenområdet (ekskl. forsorgshjem og kvindekrisecentre)	100 %

Varslingsfristerne for udskrivning fra dag- og døgntilbud er løbende måned + 1 måned, forudsat pladsen ikke sælges til anden side, og at leverandøren fortsat har omkostninger til pladsen i hele perioden. Takstgruppen har udarbejdet en vejledning omkring opsigelsesvarslet som kan findes på Socialportalen.

Anvendelsen af ovenstående belægningsprocenter er nærmere beskrevet i bilag 2, hvor det også er beskrevet, hvordan belægningsforudsætninger for forsorgshjem og kvindekrisecentre beregnes. Ligeledes findes der undtagelser for akut-tilbud og for nyetablerede tilbud.

Visitations- og betalingsaftale: For at sikre fleksibilitet og dokumentation ved køb af pladser mellem myndigheder skal der indgås en skriftlig visitations- og betalingsaftale mellem køber og sælger.

Handlekommunen har ansvaret for visitationen/re-visitationen. Driftsherren udarbejder og sender betalingsaftale til godkendelse i handlekommune.

I tilfælde af re-visitation og deraf større ændringer i betalingen, forpligter den enkelte handlekommune sig til at inddrage betalingskommunen.²

Takstgrupper: Taksterne er beregnet ud fra en gennemsnitlig ydelsespakke, defineret via en servicedeklaration eller anden indholdsbeskrivelse. Dog kan der som en del af den årlige fastsættelse af takster indberettes flere takstgrupper med hver sin servicedeklaration eller indholdsbeskrivelse i samme tilbud. Det skal dog ske indenfor en uændret samlet ramme for det enkelte tilbud.

I helt særlige tilfælde kan taksterne erstattes af individuelt beregnede takster. Dette kan ske i form af tillæg for ydelser, som ligger udover ydelsespakken, eller i form af en aftalt procentvis regulering af taksten, eller som en helt individuelt aftalt takst (projekttakst).

Der er enighed imellem kommunerne og regionen om, at begrænse anvendelsen af tillægstakster, procentreguleringer og projekttakster mest muligt. For at kunne følge udviklingen skal det indskræpes, at uanset om der anvendes en standardtakst, en standardtakst med tillæg, en procentreguleret standardtakst eller en projekttakst, så skal pladserne og de fulde omkostninger og takstelementer indberettes i den årlige opgørelse af over- og underskud.

Abonnementsaftaler: Der er mulighed for, at køber og sælger kan indgå abonnementsaftaler på en række særlige områder. I forhold til behandling af misbrugere er der ligeledes behov for en særlig håndtering af takstberegningen. Principperne for indgåelse af abonnementsordninger og takststrukturer for misbrugsbehandling er nærmere beskrevet i bilag 3.

Regulering af over-/underskud: Der er et lovkrav om, at regionernes over- og underskud efterreguleres i taksterne to år efter. Takstaftalen forudsætter, at kommunerne foretager tilsvarende efterreguleringer. Der er enighed om, at efterregulering af takster så vidt muligt bør undgås. Endvidere er der enighed om, at de enkelte tilbud bør have incitament til at sikre en så effektiv drift, som overhovedet muligt. Det aftales derfor, at et årligt over- eller underskud på +/- 0-5 % ikke efterreguleres i taksten to år efter, idet det antages at over- eller underskud af denne størrelsesorden er et led i almindelig rationel driftsvaretagelse. Den del af et over- eller underskud, som ikke indregnes i taksten 2 år efter (fordi det er mindre end 5 %), skal i stedet indgå i opgørelsen af over- og underskud i det følgende driftsår.

Er der tilbud, hvor over- eller underskud er større end +/- 5 %, udlignes den andel af over- eller underskud, som ligger ud over +/- 5 %, mellem tilbud inden for samme hovedmålgruppe i egen organisation: Specialundervisning / kommunikation, tilbud til børn og unge, forsorgshjem, kvindekrisecentre, tilbud til voksne, sindslidende samt tilbud til misbrugere. Kommunerne kan vælge en mere detaljeret inddeling, hvis der er behov for det af hensyn til kommunens organisering og politisk vedtagne bevilningsniveauer.

² Ny lovgivning har med virkning fra 2010 skabt sammenhæng mellem visitationskompetence og finansieringsansvar på det specialiserede socialområde, hvor disse måtte være delt mellem handle- og betalingskommune. Udgangspunktet er, at den kommune, der betaler, samtidig har visitationskompetencen.

Kapitel 12. Oprettelse og lukning af tilbud og pladser

12.1 Procedurer for justering af rammeaftalen

Der er en vis grad af rummelighed i rammeaftalen. Driftsherren har mulighed for at foretage justeringer på tilbudsniveau, idet der påhviler en forpligtigelse til at tilpasse kapaciteten.

Driftsherrens forpligtigelse til at tilpasse kapaciteten er vigtig, og er en central forudsætning for at drive tilbuddene økonomisk effektivt. Den løbende tilpasning er afgørende for at undgå tomme pladser (og høje priser) og for få pladser (og venteliste).

Den enkelte kommune og Region Midtjylland har dermed pligt til, via løbende justeringer, at udnytte ressourcerne optimalt. Tidlig orientering og dialog med de berørte parter er i den forbindelse afgørende. DASSOS (Den Administrative Styregruppe for Social- Og Specialundervisningsområdet) kan endvidere orienteres, hvis leverandøren finder behov herfor.

For at sikre den mest optimale kapacitet på det sociale område er samarbejdspartenerne bag Rammeaftalen blevet enige om, at der efter vedtagelsen af Rammeaftale 2012, gennem faglig dialog og behovsvurdering, skal foregå en mere konkret planlægning for en række målgrupper. Som følge heraf vil det kunne blive nødvendigt, at udarbejde tillæg til rammeaftalen i aftaleperioden.

Planlægningen vil følge den fælles vedtagne planlægningsmodel for kapacitetsjusteringer på det sociale område, der kan ses på www.socialportalen.viborg.dk. Modellen beskriver en samarbejdsproces, hvor kommuner og Region Midtjylland gennem faglig dialog og behovsvurdering bliver konkrete på, om en kapacitetsudvidelse/-reduktion skal videre til politisk behandling og evt. realiseres.

Foretager en kommune større ændringer i form af oprettelse af et nyt tilbud, skal de øvrige kommuner og Region Midtjylland orienteres så tidligt som muligt – og senest når beslutningen er truffet. 'Fair play' er i den forbindelse centralt, hvorfor der samtidig lægges vægt på bilaterale drøftelser mellem de berørte parter så tidligt som muligt i processen.

Da alle regionale tilbud drives efter aftale med kommunalbestyrelserne i regionen, jf. Servicelovens § 5, kræver det godkendelse af kommunerne, dersom Region Midtjylland finder behov for oprettelse af nye tilbud eller ændringer i de tilbud, den er driftsherre for. Når en kommunalbestyrelse overtager et tilbud fra regionen, overføres tillige leverandørforpligtelsen, og tilbuddet skal som hidtil indgå i rammeaftalen og skal stå til rådighed for de øvrige kommuner.

Måtte der være behov for fundamentale omstillinger - eksempelvis nedlæggelse af et tilbud - behandles emnet også i DASSOS inden den endelige politiske behandling i den kommune, der driver tilbuddet. Efterfølgende orienteres Kontaktudvalget. Også ved fundamentale omstillinger er tidlig dialog med de berørte parter af central betydning.

Hensynet til at undgå prisglidninger i aftaleperioden betyder, at der ikke kan ske ændringer af taksten i aftaleperioden som følge af evt. nednormeringer i kapacitet. Det

understreges i den forbindelse, at nednormeringer i kapacitet skal følges af en tilsvarende ændring i driftsomkostningerne.

Såfremt der sker lovgivningsmæssige ændringer eller omlægning af tilbud fra drift efter serviceloven til drift efter almenboligloven, som fører til ændringer i taksten, fraviges ovenstående princip. DASSOS skal så vidt muligt orienteres om en sådan forventet ændring inden rammeaftalen for det år, hvor ændringen forekommer, indgås. Hvor dette ikke er muligt, skal ændringen forelægges DASSOS inden effektivering.

12.2 Tilpasninger og ændringer i kapaciteten

Som et led i udarbejdelsen af styringsaftalen har alle 19 kommuner indsendt en kommunal indberetning til Sekretariat for rammeaftaler i Viborg Kommune, hvori det forventede behov for tilbud i 2012 præsenteres.

Med afsæt i de kommunale indberetninger tilkendegives det, at kommunerne med enkelte undtagelser forventer et stort set uændret forbrug i 2012 i forhold til 2011. På den baggrund er det besluttet, at den kapacitet, der blev stillet til rådighed for kommunerne i regionen i 2011, overordnet set videreføres med visse justeringer.

Kommunerne og Region Midtjylland har aftalt en række konkrete kapacitetsjusteringer i 2012, som efterfølgende er godkendt i de respektive kommunalbestyrelser og Regionsrådet. Kapacitetsændringerne er oplistet i nedenstående tabel.

Tabel 12.2.1. Tilpasninger og ændringer i kapaciteten

	Pladser	
	Regionale	Kommunale
Voksne med sindslidelser		
Voksne med psykisk handicap (herunder autisme)		
• Herning Kommune, Virkelyst, "Udeholdet" (dagpladser)		- 4
• Herning Kommune, Virkelyst Kollegiet (døgnpladser)		+ 6
• Horsens Kommune, Horshøj (beskyt. beskæftigelse)		- 15
• Horsens Kommune, Hvide Hest (beskyt. beskæftigelse)		- 7
• Ringkøbing-Skjern Kommune, "Nyt tilbud" (døgnpladser)		+ 12
• Ringkøbing-Skjern Kommune, "Nyt tilbud" (dagpladser)		+ 18
• Silkeborg Kommune, Lysbro Udd. Center, årskursus (dagpl.)		- 25
• Silkeborg Kommune, Lysbro Udd. Center, Kunsttilbud (dagpl.)		+ 12
• Silkeborg Kommune, Lysbro Udd. Center, Loftet (døgnpl.)		- 8
• Silkeborg Kommune, Arendalsvej (døgnpladser)		- 6
• Struer Kommune, Fjordbo (døgnpladser)		+ 1
• Struer Kommune, Fjordbo (dagpladser)		+ 1
• Syddjurs Kommune, Marie Magdalene (døgnpladser)		+ 10
• Syddjurs Kommune, "Nyt tilbud" (døgnpladser)		+ 2
• Syddjurs Kommune, Trinbrættet (døgnpladser)		- 2
• Region Midtjylland, Granbakken (dagpladser)	- 13	
• Region Midtjylland, Saustrup (dagpladser)	- 4	
• Region Midtjylland, Stormly (dagpladser)	- 2	
• Region Midtjylland, Hinnerup Kollegiet (dagtilbud)	+ 14,5	
• Region Midtjylland, Hinnerup Kollegiet (STU)	+ 10	
Voksne med fysisk handicap (bl.a. senhjerneskade)		

• Syddjurs Kommune, "Nyt tilbud", (døgnpladser)		+ 6
• Skanderborg Kommune, Landsbyen Sølund (døgnpladser)		- 2
• Skanderborg Kommune, Solsikken (døgnpladser)		+ 1
• Skanderborg Kommune, Bavnebjerg (døgnpladser)		- 4
• Skanderborg Kommune, Hertha (dagpladser)		+ 13
• Region Midtjylland, Tagdækkervej (dagpladser)	- 8	
• Region Midtjylland, Fogedvænget (døgnpladser)	- 9	
• Region Midtjylland, Fogedvænget (døgnpladser)	- 7	
• Region Midtjylland, Fogedvænget (dagpladser)	- 16	
• Region Midtjylland, Høskoven (døgnpladser)	+ 9	
• Region Midtjylland, Høskoven (dagpladser)	- 9	
Personer med stofmisbrugsproblemer		
Hjemløse og personer med særlige sociale behov		
• Randers Kommune, Hjærnestenen (døgnpladser)		+ 11
Voldsramte kvinder		
Personer med behov for tilbud på tale, høre- og synsomsr.		
Personer med behov for tilbud på hjælpemiddelområdet		
Børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktions- evne (herunder autisme)		
• Herning Kommune, Børn- og ungecentret Toften (dagpladser)		+ 7
• Herning Kommune, Børn- og ungecentret Toften (døgnpladser)		- 7
• Horsens Kommune, lokal døgn-/aflastningsinst./projektplads		+ 15
• Struer Kommune, Nordstjernen (døgnpladser)		+ 2,5
• Struer Kommune, Struer Skolehjem (døgnpladser)		- 6
• Randers Kommune, Holberghus, (døgnpladser)		+ 5
Socialt truede børn og unge		
• Syddjurs Kommune, "Nyt tilbud", (døgnpladser)		+ 6
Børn og unge med behov for ophold på sikrede institution		
• Region Midtjylland, Grenen (døgnpladser)		- 6

Note: Kun det omfang de kommunale/regionale indberetninger til Rammeaftale 2012 har indeholdt konkrete kapacitetsjusteringer med pladsangivelse, er de medtaget i tabellen. Overvejelser herom er udeladt.

Der er endvidere sket en løbende justering af kapaciteten i Rammeaftale 2011 i aftaleperioden. I de kommunale budgetforslag for 2012, der forhandles i august og september, indgår flere kommuner forslag til udvidelser og nye tilbud på udvalgte områder.

Der er mellem kommuner og Region Midtjylland stor enighed om behovet for løbende opfølgning og justering af kapaciteten i takt med ændrede behov. Der lægges dermed stor vægt på en dynamisk opfølgning på rammeaftalen, hvorfor der efter vedtagelse af Rammeaftale 2012, gennem faglig dialog og behovsvurdering, i en fælles planlægningsfase vil blive foretaget en mere konkret planlægning for en række målgrupper.

De fælles planlægningsprocesser vil strække sig hen over aftaleperioden og vil kunne gøre det nødvendigt, at udarbejde tillæg til rammeaftalen i aftaleperioden.

Når der er konkrete forslag til justeringer på en institution, er der gode erfaringer med at driftsherren mødes med de aktuelle køberkommuner til fastlæggelse af målgruppe, antal pladser og serviceniveau, inden der træffes endelig beslutning.

12.3 Udgifter ved oprettelse og lukning af tilbud

Ved oprettelse og lukning af et tilbud er det driftsherren der alene er ansvarlig for eventuelle uforudsete problemstillinger, herunder eventuelle økonomiske problemstillinger.

Kapitel 13. Frister for afregning for brug af tilbud

13.1 Betalingsaftale

For at sikre fleksibilitet og dokumentation ved køb af pladser mellem myndigheder skal der indgås en skriftlig visitations og betalingsaftale mellem køber og sælger. På sigt skal der etableres en elektronisk løsning, som indebærer, at denne procedure ikke kræver ekstra ressourcer.

I tilfælde af revisitation og deraf større ændringer i betalingen, bør den enkelte handlekommune inddrage betalingskommunen.³

Betalingsaftalen skal indeholde alle nødvendige detailoplysninger til brug for afregningen. Der lægges vægt på, at betalingsaftalen tilpasses således at den kan anvendes ved indberetning til det eller de afregningssystemer kommunen og Regionen anvender.

Betalingsaftalen skal således som minimum omfatte:

- information om hvem der er handlekommune samt hvem der er betalingskommune,
- information om hvem der er leverandør,
- oversigt over de enkelte ydelser, herunder bevillingsparagraf, der indgår i tilbuddet,
- bevillingsomfanget for de enkelte ydelser,
- startdato og priser for de enkelte ydelser,
- opsigelsesvarsel.

Der skal ikke indgås betalingsaftale omkring den takst (blandt driftsherrerne kaldet grundtakst), der skal betales af kommunerne ved anbringelse efter magtanvendelsesbekendtgørelsens (BEK nr. 1093 af 21/09/2010) § 29 stk. 4-7 (de objektive pladser).

13.2 Ændringer i et aftalt tilbud indgås ligeledes skriftlig

Betalingsaftalen indgås mellem handlekommunen og driftsherren. I de tilfælde der er anden betalingskommune skal denne myndighed afregne efter den indgåede betalingsaftale.

Takstgruppen har udarbejdet en beskrivelse af processen i forbindelse med indgåelse af matchnings- og betalingsaftaler, herunder også principper for ind- og udskrivning. Beskrivelserne heraf findes på Socialportalen og viser der sig behov for afdækning af nye problemstillinger opdateres materialet løbende.

³ Ny lovgivning har med virkning fra 2010 skabt sammenhæng mellem visitationskompetence og finansieringsansvar på det specialiserede socialområde, hvor disse måtte være delt mellem handle- og betalingskommune. Udgangspunktet er, at den kommune, der betaler, samtidig har visitationskompetencen.

13.3 Afregningsproceduren

Driftsherren sender månedlige afregninger til betalingskommunerne. Fristen for betaling fastsættes til minimum 14 dage.

Med hensyn til abonnementsordninger kan Region Midtjylland sende halvårlige afregninger til betalingskommunerne. Objektivt finansierede pladser afregnes a conto først på året, grundtaksten afregnes månedligt efter konkret forbrug.

Betalingskommunen kan ikke regulere i den fremsendte regning. Regningen betales uanset enighed om regningens størrelse eller øvrige betalingsforhold. Er der uenighed om regning meddeles dette driftsherren, hvorefter det er driftsherren, der skal foretage de nødvendige berigtigelser i den kommende afregning i fald indsigelsen er berettiget. Fejlagtigt betalte beløb refunderes altså efterfølgende. Dette princip er nødvendigt, hvis afregningssystemerne skal fungere effektivt.

13.4 Opsigelsesvarsel

Opsigelsesvarslet er løbende måned plus én måned, dette gælder også ved dødsfald. Dette er dog kun under forudsætning af, at pladsen ikke er solgt til anden side, og at leverandøren har omkostninger forbundet med pladsen i opsigelsesperioden.

Opsigelsesvarslet er ikke gældende ved anbringelser efter magtanvendelsesbekendtgørelsens (BEK nr. 1093 af 21/09/2010) § 29 stk. 4-7 (de objektive pladser). Det skyldes, at der kan være tale om korte ophold, hvor opholdstiden meget sjældent kendes, da den kan afgøres af domstolene.

Takstgruppen har udarbejdet en vejledning omkring opsigelsesvarslet som kan findes på Socialportalen.

Kapitel 14. Kommunale overtagelser af regionale tilbud

Ingen kommuner har meddelt Regionen om, at de i henhold til Servicelovens § 186 ønsker at overtage regionalt drevne tilbud i 2012.

Procedure for kommunale overtagelser

I henhold til lovgivningen skal det én gang i hver valgperiode drøftes i Kontaktudvalget, om der er specialiserede sociale tilbud, der mere hensigtsmæssigt kan overgå til en beliggenhedskommune. Kontaktudvalget har endnu ikke drøftet spørgsmålet i indeværende valgperiode.

Såfremt en kommune ønsker at vurdere mulighederne for at overtage tilbud fra Region Midtjylland, rettes der henvendelse til Regionen, der er behjælpelig med de nødvendige data. Kontaktudvalget har godkendt proceduren for overdragelsesprocessen på deres møde den 17. april 2008. Kommunerne og Region Midtjylland er enige om, at tidlig dialog med relevante parter er et centralt redskab i den forbindelse.

Et tilbud der skifter ejerskab er fortsat omfattet af rammeaftalen og det regionale leverandøransvar. Derfor kan enhver kommunalbestyrelse anmode om, at spørgsmålet om kommunal overtagelse tages op i Kontaktudvalget, således at alle aspekter af en eventuel overtagelse belyses inden der træffes beslutning.

Det er den enkelte kommunalbestyrelse, der beslutter, om den vil ændre ejerskabet af det enkelte tilbud.

Såfremt Kontaktudvalget ikke har behandlet overtagelsen inden beslutningen er truffet, sker der en efterfølgende orientering udvalget med henblik på justering af rammeaftalen.